

43^{dik} szám.] Megjelenik minden szombaton két egész három hasábos nyomattal íven.

KASSA, November 18^{kán} 1848.

Előfizetési ár helyben félévre 6 fr., postán horitékban 6 fr. 24 kr. p. p. **I**^ő ÉV.

A havasi élet megnyitása Mármarosban.

A korány mély völgyek öléből ki emelte fátyolát, harmatos fűrtjeit bontotta ki, és szűz csókot nyomván az ős havasok dér fagyasztotta homlokaira végig mosolygott a láthatáron. Dicső reg van; völgyek mélyeibe hömpölgőnek az

ezüst ködök, gyönyör özönlik a szent csend körülövezte magasságon, s az ég emlénykék kupja alatt a havasi fukar tenyészés törpe csemétéi, hoszu árnyékban rajzolják le magokat. — A havasi kürt édes ábrándos hanglejtései, mint coli hárfák zengzetei rezgő körökben vegyülnek a légbé, s a széltől meg mekapatva. Ossian halhatatlan dalaira emlékeztetnek. A keblek e bá-

jos mondhatnók mennyei hangokra vallásos imaszzerű érzelmekre emelkednek, s a juhász-kunyhó népét, új életre reménydús munkára költik. Élet és munka színhelye most a havas, eleven sajátosságos munka színhelye, melyet az alföld embere nem ismer.

A sziklai sassal s a regpirjával felkelt izmos juhász legények, kiknek virító élettelle első te-

Az össkefejes egy marmarosi havason

kintetre idő edzett ronlatlan természet gyermekeire ismértet, a kérődző juhok sergeit kerítik össze, gazdáik falkákra osztva aklaikba zárják, s az anyajuhoktól siró bárányokat örökre elválasztják. Asszonyok leányok, kiknek mellett ékszergyánant üvegyöngy halmaz s kifurt ezüst pénzsorok fedik, s oldalakra rézgyűrűk füzerei tűzvék, vig csevegés között mossák a csebrek, vödörök, kupák és üstek nagytápráját. — Itt gyermekek ártatlan örömben enyelgnek vigbáránykák néhányával, míg a jobb gazdák és gazdanók egy két erdőszemlést, s talán urhölgyeket is mint vendégeket körözve kedélyes társalgásban; ott többek által a lovak terhei szednek le, míg mások nagyokosan előlegezik az áldomást; kint a férfiak fiatalabbjai az akklak homlokzata mellett hosszú sorban leülve türt karokkal illesztik vedreiket maguk eleibe, s a tág kunyhó beljében pattogó tűz mellett vig lakoma készül. „Ész bochom do robotu!” hangzik most. A pezsgő ember tömeg csoportokra oszlik, az eszme cserék tombolása helyét ünepélyes csend foglalja el, ihletve emeltetnek le a kalapok — s a lelkes népszó (maga is juhagazda) kilép a juhász viskóból, és az isten szabad ege alatt rövid megható imát mondva a célba vett munkára áldást kér az ég urától.

S kérdik önök szép olvasónőim, mi ezen egymást érő jelenetek tömkelege? — Egy szerény kép ez a havasi életből Mármarosban, marhatenyésztő szegény hegyilakosok születjének — az összefejesnek képe.

Sóvár tekintettel néz a szegény juhagazda azon idő eleibe, mellyben juhait a havasokra — szűk völgyekben elszórt falvak egyetlen legelőire — felhajthassák, mi itt a rideg éghajlat miatt csak tavaszutó végére vagy nyárelő első hete érik; s akkor férfiak nőik, — aggok gyermekek a havasi életet az összefejesel mint egy ünepélyel megnyitandók, minden előkészület nélkül sietnek a magasságba. S a szent föld zarandokai karaványainak képzelnéd ezen emberek és felmálházott lovak sajátságos haladó csoportjait.

Az összefejes minden gazda jelenlétét igényli; fontos ez rájuk nézt, mert nyereségeiket ez határozza. A havason t. i. több gazdák juhait egyesítvük, együtt fejetnek egész nyáron át, de hogy minden juhtulajdonos tejben veendő illetményének mennyiségét tudhassa, mintegy megnyitására a havasi életnek először minden gazda juhait külön fejése rendeztetik, s megmérve a gazdák külön nyert tejmennyisége ezen mennyiség mintegy 21el sokszorozva azoknak egész nyáralatti járandóságát határozza, mert tapasztalás után egy mérceze — az itteni beszéd mód szerint konóka — mint egy négy iczés edény fejtán, az idő mostohasága vagy kedvezése szerint csekély eltéréssel, mindég hat 14 iczés vödör az egész legelői idő alatti bevétel. Ha tehát valamely gazda az összefejes alkalmával példa kép 4 mérceze az az 16 icze tejet kapott illetménye 16 vödör az az 376 icze tejeleend. — Az illy móddal véghez vitt kezelés, a juhok fejésétől a kimérés és felróvásig az ugynevezett összefejes melly a gazdák jó léte arányához képest, mindég nagyobb vagy kisebb lakmározás, pistoly, puska s olykor taraczk durrogások között zajos vigalomban tartatik. — Az összefejes alkalmával bégyült tej egyébaránt azé, ki a havast árverés útján társai nevében is bérbe vevé, t. i. a havasgazdáé, ki azt sajt túró satt: alakban többnyire a hivatolnokok és tisztességekhez szerény ajándékkal szétküldi.

Ezentul a juhok mint fellebb mondatott együtt fejetnek, s a legtöbb juhokkal bíró gazda azonnal illetménye bégyűjtéséhez fog midaddig fejetven, míg azt ki nem kapta, s így tovább a legkevesb juhkal bíró gazdáig. Az idő különös kedvezése egyébaránt megengedi olykor a másodszeri bégyűjtést is megkísérteni, de az bizony csak a ritka kivételekhez tartozik. — Őszkor a juhok újra szét választván, gazdáik által a téli havastanyákra hajtának.

Rideg a havasi élet — igaz elemek borzasztó játéka, színhelyül látszott magának választani

a havasok magasságait. Dörgő villámok cikáznak olykor erős kupjai felett; orkán süvölt mint lánczról szabadult poklok ezer lidérecei, s vad futó zivatar pergedez mere csak szem lát; s még is ha szólunk egy havaslakta juhászszal, ki nem egyszer az elemek borzalmai mellett, még ragadozó medvékkel is élet halálra küzd, — ha szólunk moudom-, nyílt tiszta előadása, s kiapadhatatlan jó kedve, távulról sem gyaníttatja elégtelenségét. S olyanok ők minnyáján, mert ki megjárta Tyrol legmagasabb havasait, némethon oriás berczenék legmélyebb völgyeit, s az ugy nevezett Harcznak jeklegelte ágait vagy hiv leírásait olvasta, mindenütt így találta a természet e gyermekeit: az élv majd minden nélkülözése mellett vidám jó szeszélyben, — napjainak egyforma aránya mellett, hol időt és évszakot kivéve, alig lép be valami változás, semmi vágyakat nem ismernek, s a mi leg megkapóbb — a mindenek fölött örökös gondviselés eránt teljes bizalmuk, s vallásos hitükben szilárdak rendíthetlennék. S miért ilyenek ők itt, ott és mindenütt? — Véleményem szerént a napontai feszelen társalgás az egyszerű szabad természettel, melly mint forrón határtalanul szeretett kedveseik, egész lelkeiket betölti, — szüli és ápolja ezen irigylendő tiszta borutlan kedélyt, melly a nagy világ mesterkelt vigalmai dulongásaiban, s a fényűzés csábító tévegeiben hasztalanul kerestetik.

Egy nő és Lajos.

Beszély.

(Folytatás.)

XIII.

A világ többsége engedett, engedjünk mi is édes Lajosom.

Én nem tehetek ez ifju ember szidalmazásairól, mond egy magas hang, nekem kegyedről édes asszonyom jó véleményem van, kivált midőn azon kegyben részesített, hogy társalgásával szerencsétlenné, sőt féltem is most, hogy a köznapai fizkó gorombaságokkal illesse. Hisz ez olly galád, ki a jelenlévő ura napjában háromszor is megbotoz és méltán . . . . . Képtelen vagyok hinni, miképp ital által lévén elbódítva merészel csak így szólani, és gorombáskodni egy nővel, kit talán soha nem látott.

A fehér domino olly mozdulatot tőn fejével mi mutatá, hogy e fajt nem ismeri,

„Oh csalfa! kiálta föl magánkívül Andor, tehát te még azt mondod, hogy nem ismeresz.”

Még egy sor átkot lánczola e szavakhoz Andor, míg a költő komoly tekintélyes mozdulatokkal a nőnek ajánlá karát,

„Ime lássa kegyed, monda költő neheztelő hangon, a tulcsapongó nyájas álarczos társalgás következményeit Egész éjen át kerestem kegyedet a vigalombau, de nem vetem szemére hogy mindég kikerült; s ha most szerencsés leheték kegyed karát megnyerni, hiszem nem leend kitéve amaz agg udvarlásának, sem a cseléd rakoncátlanságának. Azért engedje meg, hogy e kétszeres bánatalom színhelyéről elvezessem . . . . .

— „No lám, felele Andor, még gúnyosb goromba hangon, még ő, a köszörős versek gyártója, a vörös haju szép fiu, kinek homlo t a borostyán terzítja, ő szónokol . . . Na e nőnek is van szive, melly az egész világé . . .

— „A gaz kölyök — lón Odoacre válasza.

— Csak hallgassatok ti dánok, hisz én magam is késziek a tseitekhez hasonló verseket, udjátok?”

Most Odoacre neki esék az inasnak Könyökét azonnal föltartóztatá Myron polgár, ki szinté megfelelni akara részéről.

„Költő ur, ön engem aggnak keresztelt. Figyelmeztetni akarom, hogy ezen kitétele igen udvariatlan, s különben is helytelen, mert csak

alig kezdek szürkülni. Hiddje el, hogy nem cserélném el koromat, ha az még két olly nagy volna is, ön hizelgő korával, és hogy nem önöz illő, mint kinek talajdonképp mi bizonyos foglalkozása sincs minő a költőké, egy becsületes polgárt nevétségessé tenni, ki magát becsületesen táplálta, sokkal becsületesebben mint egy művész és párvívó.

Hallván ez erélyes kemény leczkéztetést, mellyet Myron tartá az álarczos nő mégis Myronét kéré. Ez meglepve, de büszke is győzelmére, föllála bokrából a kedves dominóhoz. A költő és a szolgál olly féltékeny állást vőnek, hogy a végtetekeket leheté várni, midőn az egész jelenetnél hallgató. Lajos igen fölléngős léptekkel közbe lép mondván:

„Hohó Myron, maradjon csak egy perczig még a lombok közt, és mondja el harmadik házasságának történetét.”

Ezzel Lajos megfogván a nő karát, visszavezeté a pázsit ülhelyre, ki egészen kíváncsi lón a történet hallására. De oh Myron! ő hallgata, szörnyű szivdöfést érezvén Lajos parancs szava által.

Nem is leheté más kegyetlenség reá nézve, mint ez ismeretlen nő előtt elmondani házassági szerencsétlen kalandjait, és ezt tenni éppen a perczben, midőn a nő őt emelte ki a két vetélytárs fölé. Oh kegyetlen Lajos! Minő ügyesen tudá kiválasztani a büntetést.

Myron még vonakodék. Lajos ismétlé a kegyetlen parancsot. Minthogy a polgár csak azért tartaték Lajostól, hogy tetszés szerint a kalandokat beszélje el, mit tshete egyebet mint engedni, hacsak helyétől megfosztatni nem akara.

XIV.

Myron harmadik házasságának története.

Bár brátja is különben az igaznak, illy kényes helyzetben mégis eltáskolt volna Myron némellyet története jelenetében, hogy kevésbé lekötélező szint adjon a dolognak, de Lajos már többször is beszélteté el ezen jeleneteket és sokkal jobb emlékezettel is birt, hogy sem változtatni merészlét volna valamit is Myron a történetben. Képzelve az olvasó szomorú helyzetét!

„Második özvegyeségem igen terhes vala, mert korom a legerősb, szenvedélyeim a leghatalmasbak valának; különben két első nőmtől gyermekem nem maradván igen szomorkodék, Tehát Modenában telepedtem meg, hallván, hogy ott a kényuraság következtében a nők igen érenyesek. Eljen az önkény! mondám magamban, mert a férjekre üdvös.

Mindjárt a városba érkeztemkor hallék magasztalni egy érettkora leányt de ki olly vonzó vala, hogy a város lovagai mind kétségbeesetten udvarlának az elsőbségért. Neve Eponine vala; az agastyán hős apja pedig rendíthetlen bátorságáról vala ismeretes. A leány is örökle e bátorságból valamit, mi neki magaviseletében csekély vadságot szerze, mi természetesen illőbb lett volna egy hadsihoz, mint ifju nő személyhez. Alálfogalmu leány azonnal félelmet előidéző arcot mutatata, mihely egyt udvarló szerelmi nyilatkozatot hallatott. Nem egy dobattott ki a szó teljes értelmében az ajtón, és számitani leheté az arcz csapásokat, mellyeket ezen esdeklőknek osztogatott.

„Én megvallom e női bátorság engem elragadott; megtanulám saját tapasztalatomból mit ér a nő-szelidség, félenkség és szerénység szerencsés az, gondolám magamban, ki illy nőt nyerend, nem leend szüksége elüzni a esábitókat; Eponine védeni fogja önmagát, a tekintély győzni fog még férjén is, és az e házasságból származandó gyermekek együl egyik hősök leendenek, ha anyjukra hasonlítandanak, mint remélni kelle

„Egy vasárnap tehát barátaim egyike által megkértem a szép nő kezét. Először visszatet-

szék vakmerőségem Eponinenak sőt haragudni is kezd, nagyobb rangura tartván magát érdemesnek, egy pénzváltónal, nem tartózkodván mitsem annak kimondásától mikint e foglalkozás noki igen békés és csöndes. De jó megfontolva a dolgot, minthogy már a 30hoz közeledék elhatározá, hogy nóm leend, de föltételek mellett. „En eddig függetlenül és parancsoló állásban élttem, mondá ő, én urat magam fölött nem akarok ismerni.

En azonban minden multak daczára is csak nőszültem,

Mennyivel szomorubb lón még sorsomegybekelesem után. Már sajnálni kezdettem Ninettet, ki éhséggel akart megölni, Zerline asszonyt ki első férjé hagyományával boszantott. De Eponine a mint ez naponkint rosszabbul és rosszabbul bánt velem, az leirhatlan. Egybekele-sünk első napján már elhallgattatott, másnap szolgálomhoz egy hajszál sem hiányzott. Talán geselédei sorsát is megirigyeltem volna, de a fővénny ezeket nem tartott soha. Haragjának egyszeri ellenállásom nyolcz napi ágybanfekvéssel büntettetett, és így illyesmírók örökre le kellett mondanom. Mi vala egyéb hátra mint elválni. Igen de erre ok szükségese, hogy aztán a szigoru olasz törvények alkalmazhatók legyenek.

Ezt is megkísértém, csabítót keríték, de ennek nyomába jöven erényes nóm, bevádola, és én börtönbe zárattam, és ezen büntetésemet keveselvén nóm, boszujában guta ütés által mult ki. Miután én is kiszabadulván a börtönből harmadszor is megmenekültem a nőtől.

Míg Lajos ezeket hallgatá, más gondolatai is valának. Ő a fehér dominót Ericnek hitte több okoknál fogva.

— „On az?“ monda Lajos, igen csöndesen.

— Pszt! válaszolá az álarcz. Lajos igen örvende hogy kitalálta, miképp akarja Eric barátja a két filkót megcsalni.

A domino fölállván és Odoacre karát vévén távozott, jelt adván Myronnak is a követésre Andor igen féltékenyen nézé az ügy fejlődését és minthogy ura állva nézte a csel fogást, ő a költő sarkába indula. Már Lajos is mozdulni akara helyéből midőn a vadászó már Nymphának átváltozva közeledék Lajoshoz, ki élénk pár lépéssel hozzá menvén imigy szólítá meg:

„Szép istennő, kegyed csak azért sérti meg embereit, hogy tőlök meneküljön, de fél is a választól azért fordít azonnal hátat.

— „Helytelenül tévém, monda az álarcz, igen patricius ur, de nem tudhatám e adando torló szavait nyilaimra? Ehez a nő részéről még egy pár olly mentő és olly hangu szó járula, hogy Lajos kevés erőt érte magában a szándokolt kemény feteletre, keblét pedig a zengeni kezdő keringő egészen másra hangolá.

Néhány érzékeny szavakban ollyasmit ada Lajos az álarcznak tudtára, miből érhető vala, hogy Lajos nem éppen a nőket általán, csak a hűtlen ingadozó nőket kerüli ezután.

Még mondott a nő Lajosnak több olly szavakat is, mellyek, nagy ellentétben lévén az előbbi kemény kifejezésekkel, Lajosnak igen szívére hatottak, bizonyítja ezt az is, hogy miután a nő Lajost elhagyá, ez még mindég ezen szavait ismétlé: „szeress úgy mint szeretek én, és sem ellentől sem árulástól sem állhatlanságtól félned nem kellend.

A nő elballaga, lassu, fönseget mutató lép-tekkel, szépen rendezett fátyla igéző vala. Lajos mozdulatlan álla „azt hívé hogy az egész egy szép álom vala, mellyből most ébred. A valónak lehetne illy fölséges tekintete? beszélhet az illy mennyei nyelven? mi különös szellem távozik tőlem? kérdezé magámban Lajos, lesütvén szemeit mellyek nedvesek is valának. Nagy zavarban volt önmagával, s miután ama kedves lény a méceses bokrok közt eltűnedezék, olly idegenítő űrt érte maga körül, hogy a magán volóban neheze és keserű vala. — Ismét e szavakat ismétlé: „Szeress mint én szeretek.“

Regényes jelenelek a francz udvari életből.

Valois Margita.

Az események szerkezett sorozatában kevés név fordul elő, mellyhez annyi undokság tapadna, mint Valois Margitához. Medicis Katalin e leánya és I. Ferencz unokája ügyekvék a romai Messalina nevév szemtelensége által elhomályosítani. Courton asszony a nevelőnő az beszéli róla, hogy a még alig 9 éves herczegnő, Erzsébet és Claudia nenjeivel zárt ajtók között tilos kéjleveket kerestek. Tizenkét éves korában első kegyeleti gyöngédségeit D'Efranges Balzaccal érezteté. Ezt megúván Martignes herczegre fordítá szemeit. Ezen szereluesse halála után Guise herceget választá magáénak. Rövid idő mulva Henrik fivére is megtetszek neki, kívül órákig zárkozék be Madrid palotába, fajtalan festmények és szemtelen dalok által, ingerlé őt buja hévre, sigy ölé el benne aztán a szemérem utolsó szikráját is. Ezt tev később Henrik másik fivérével is 1750 Sebastýén portugali király kezét kéréte, de kosarat adott neki mert akkor inye szerinti élveit csak Alençon herczeg harmadik fivérével éldelé. Két évvel később 1752 IX Karoly őt Henrik navarrai király sógrával jegyzé el.

— Midőn Margit nővéremet Bearn herczegnek adom nőtül, egyszersmind minden hűgennőtáknak is átadom, mondá a király midőn beleegyezék anyja is az egybekelelésbe *)

Margita tovább is folytató korlát nélküli életét.

— Lélek nélkül teng az ember, mondá ő, ha nincs szereluesse az embernek; mondá pedig egyik barátjának Nevers herczegnőnek, ki a szép ifjut, kinek neve Le Mole vala, karjai közé vezeté. Azonban ez udvarló mihamar életét veszté mint részese a montmorency féle összeküvésnek. Montmorency állott az elegületlen katolikusok élén. A herczegnő kedvese titkon ellopott fejt saját kezeivel temeté el Moutmartreban a kápolnánál. Csak kevés ideig gyászolá ő szereluesse vesztét, jóllehet maga és Du Parron mint jáczintot éneklék meg versezeteikben. Mihamar kerese ő más büntársat.

Turenne gróf jó és sokat igérő termete mihamar meg is felet vágyainak.

Csak üres fölhő az, mellyen csak a kül alak szép mondá ő, és D'Amboise karjaiba veté magát.

1557 német alföldre utazott, hogy kicsapongó élete által meggyöngített egészségét a spaai fördő használata által megerősítse. Namurban fogadá Don Juan hódolatát, ki karjai közt könnyen feledé Falanca Dianának Milanóban tett esküjét.

Visszatérvén Párisba ezer okokat és módokat gondolata ki kéjérezeteinek föllevenítésére. A gyába fekete selyem lepedőket tétetett, és hálótermét számtalan gyeryákkal világítatá. Lefekvés előtt komornája által kéjingerlő beszé-lyeket buja szonettekét olvasatott, hogy leg-álább álmai buják legyenek. Regenkint illatos fűvekkel vegyített borokban fördött, és inasai egyike által szagos olajokkal kenette magát. Mellén kék selyem burkolatban ezüst kis szelenczét visele, mellynek azon búbajos ereje lett volna hogy minden férfit meghódított.

Midőn a pápa férjét 1585 egyházi átok alá fogta, ő azt elhagyá és Agenben úté föl székét itt engede ő fajtalan életének szabad utat, itt ére el galád élete tető pontját. Itt táncvizigalmak rendeztetének, mellyekben mi követteték el, el nem lehet mondani, ugy hogy Agon lakói megúván sőt már nem is türhetvén a sodomai kéjtelgés minden gyalázatos neméf, őt a városból elűzék.

*) A királytól másfél millio, a királynétól egy millio, két fivérítől 250,000 ftuyi jegyajánd ko. nyert, s ezen kívül a Vendome palotát.

Innet Auvergne vedékére mene, hol férjének parancsára Canellie marquis őt elfogá, és Ússon Várkastélyba vivé. Elzáratván a külközlekedéstől, ismét eselédének köre némelly tagjaival szövetkezék Igy került a sor Aubise lovászmesterére, kit azonban hűtlenségben tapasztalván Aiguerperseben fölakasztatott. Napról napra sülyedvén le le a gyalázatoság söpredékébe, elsőbb szakácsával, végre inasaival éle.

Es mind ezen erénytelen nemde fajtalan élet mind ezen szemérem nélküli magaviselet daczára az ájtatos, az istenfő szerepét akarta játszani. Naponkint mondatott miséket és létániákat. Festett arcz és szívvel látogatá meg naponkint az imaházat. Itt ismerkedék meg egy zenekari taggal. Neve Pomini, egy kazántatarozó fia vala Ennek szép hangja, de még inkább ifju piros arczsine annyira megtetszek hogy első zenészének nevezé udvarában. Az egyházból ez az előterembe hivaték, a csarnokból a bel termekbe és fokonkint mindig magasbra és magasbra emelteték. Minden kegyenczei közt ez vala legkedvesebb. Szépségét gyöngédségét versekben is megéneklé, melly versek akkor minden szájbán keringének.

Midőn IV. Henrik trónra lépett, Sillery fanácsnoka által a szent atyánál Romában magtalan házass felétől elválasztását szorgalmazá. Henrik huszonkét indokot sorolt elő. VIII. Kelemen pápa ki elején vonakodék a szent frigy megbontását megengedni, végre is belé egyezék 1599. Margita egyezését azon föltét alatt adá hozzá, hogy a király 400,000 f. évfjövédelmet biztosítson neki.

Csak 1605 tért Párisba ismét vissza Ússonból s először a madrid palotában szála meg; később a sensi érsek lakát nyere éle.

A régi kegyenczek helyét itt újak pótlák. Vermondot egy Date nevű ifju szorítá háttérbe a királynő szívéből. Vermond boszút esküdött. Egy napon midőn Date a királynéval a kocsi-ból kilépett egy golyót hajtott amannak fején keresztül. Ekkor Vermond menekülni akar, de a leskémek elfogják, Margita tajtékozott boszujában. Öljétek meg őt, mondá ő, ime itt harisnyakötőim, fojtsátok maga gazt. Két nap után egész hidegséggel nézé, midőn palotája előcsarnokánál szereluesse gyilkosának fejt leüték.

Kevéssel ezután a szajna-utzában egy régi palotát vásárla meg. Itt ismét egy sereg kegyencztől vétetek körül, kik kéj vágyainak, és költőktől, kik hűségának tömjénezének. — Dupleix Scipio, kit miniszterelnökének nevezé, de Coste sz. atya, Bourdeilles Brantome Péter azezképét tömjénbe burkolák, erényét éig magasztalák. Ezekből származik ama két mondat: Salve virgo, Mater Dei, és image de vertu royale. (A királyi erény jelképe.)

Marczius 17én 1615 meghalt 63 éves korában. szíve az Agoston rendűek, teste pedig a sz. Denis egyházába temettetett.

Valois Margita ifju korában a legszebb franczia nő volt. Haja szép fekete, szemei buják, hangja szelid és vonzó, növése karcsu magas vala, és lón szép csabító teremtmény. Azt mondja Brentome Margita olly szép vala hogy naponkint érkezének idegenek Párisba csak azért hogy szépséget bámuljanak, s ezen szépség ő volt és hire egész Európában elterjedt.

Hagyott halála után költeményeket, emlékiratokat és másfél millio forint adósságot.

A székesegyház fölszentelése Kölnben Aug. 14én 1848.

Augusztus közepén Köln városa nagy ünnepet ült. A három napig tartott fogadások, ünnepek és bucsuzások közben igen kevés egyén emlékezett meg politikai állásáról, és azért jó kedvű volt. Némellyekben pedig a remény esz-közölhetett jó szeszélyt, mintha a király megérkezte után megkezdett véleményt nyilvánító, de éppen a király fülében nem kedvesen hangzó füt-

tyentések buzdításul, vagy jelül szolgálának arra, hogy a józanan gondolkodó nép ez alkalmat használand, és a gógös koronás főt, ki még ennyi ember előtt sem átalotta e szavakat, hogy önök soha nem feledik, hogy német honban fejedelmek vannak, és én azok közé tartozom;“ kimondani, — arra emlékezteti hogy megtegye népeért azt, mit az ohajt. — — Igen sokan pedig vigadozának azért, mert szentül hitték, ha ez imaházat a német egység jelképének czimezik, az irott malaszt meg is testesülend. Voltak olyanok is, jelesül a szép porosz király maga is, kik igen örvendeztek azon, hogy a jámbor nép elhítte, mit fejdelme neki mondott. De volt is oka örvendeni, mert az említettük pár fűtten-tésen kívül mi sem történt, és így a fő polgármester biztosítása, mellyet a király szeretett népe véleménye és magaviselete iránt előre kikért magának, nem hazudtatott meg.

Az ünnepély igen számos vendég és magas személy jelenléte által csakugyan nagyszerű lón. A 78,000 lakost számláló Köln e napokban közel 100,000 idegent látott falai közt, és ezek közt egyedül egyházi személy 2000 volt. A vidéken akkoriban megforduló idegen legalább is kis népvándorlást gyaníthatott volna. A közeli Mühlheim, Bonn Brühl mind meg valának rakva vendégekkel. A vasuti jövedelem e két napban 25,000 fra ment.

A mindenféle szétküldött meghívások nem is ígérhettek keveset, bár a terhes gondokkal küzdő fejedelmek most csak képviselőik által jelentek meg de annál több olyan nép, melly embertársával egybevegyülni nem vonakodik. Meghivattak a királyon és János főkörmányzón kívül az osztriai, angol, hanover, belga, holland hadeni, lichtensteini fejedelmek, frankfurti parlament több tagai. A kölni érsek pedig az ünnep emelésére 20 érseket és püspököt látott szívesen, szóval illy egyházi ünnep 1322 óta, midőn a templom karzata beszenteltetett, nem tartatott.

Az ünnepélyek első napján reggel Weber vezérlete alatt nagyszerű hangverseny adták. Ezután építő egyleti gyűlés tartaték, néhányan az idegenek közül előre megszemlélvén a fő templomot, s különösen azt, mi abban 1833 óta változtatott, a díszmenet gyűlt egybe, melly megindulván az újvásár piacról, nagy hosszú sorral be is haladott a fő ajtón melly fölé nagy betűkkel e szavak „egység és kitartás.“ Mint szokás a felszenteléskor a díszbeszéd az építést elősegítő egyénekrekről hangzottak leginkább. De ezekből Zwirner neve legkevésbé maradhatott el, mint ki az egyház építésze 1833 óta. Jeles tanult finom izlésű művész és pontos számító.

Az isteni fiztetet után a nagy lakoma következett mellynek vége felé több magas személyek által jámbor ohajtások mondattak ki, mellyeket azon időben hamar teljesülendőknek, hittek, ma azonban igen jól tudják hogy a kártársot a népnél jobban kedvelő sokat ígérő fejdelme vajmi kevés jóban részesít valakit személyes érdek nélkül.

Zwirner ez alkalommal számításait is bemutatá az egyház építéséről. Szerinte 1843 óta építési költség 900,000 ft. összesen. A jövő évre kivetett költség rug 165,000 p. fra; sőt az eddig tapasztaltak szerint már az egész építési költséget a bevégezésig föllehet számítani E költség egy részét fedezi a király a kincstárból, más részét a messze kiterjedésű szorgalmas egylet.

I. Az ércpénz.

Az ércpénz olyan áru, mellynek értéke törvényesen megszabva lévén, mindenkinek joga is van bármelly más áruért elcserelni.

Minthogy az ércpénzek azon célból készítettnek, hogy minden egyezkedésnél összehasonlító alapul, és minden esere alá eső tárgyak fizetések mérlegelésére szolgáljanak, használatukban lényeges szükség az, hogy értékük ne legyen hirtelen változásnak alá vetve, és hogy azon anyag, mellyből készülvék, kisebb darabban képviselhesse körülbelül azon értéket, melly azon anyag más darabjához de más alak alatt hason-

A réz, az az a legalsóbb rendű ércvegyi-

A székesegyház fölszentelése.

ték pénz, az ezüst, arany, platina e tekintetben | utolsó legbecs esb lévén úgy vehető, mint melly kis kétszeres hasznot hoznak. Ez érczek közül a két | adagban nagy értéket képvisel de az ezüst még-

Kölnben Aug. 14kén 1848.

is elejökbe tehető, mint a pénznemek egysége, mert értéke kevésbé változó, mint a többi érczeké.

A platinát vagy is érelyt az oroszok használják leginkább, ők jutván minden más nemze-

tek közt legkönnyebben hozzá. A pénz ezen nemének a nyugati tartományokban elfogadása csak nehezitené az értékfizetést, és így nehezitené a beváltást is.

Mi az aranyt illeti, az angoloknál ez a pénz egység alapja, nálunk keletének és előnyeinek változása miatt nehézségeket okoz; minthogy azonban $13\frac{1}{2}$ huszas terjedékét képviseli a nagyobb öszletek fizetését is könnyíti: de pénzváltozási veszély idején könnyen is szolgáltat arra módot, hogy értéke a kivitel által fölszökkenjen, vagy eltűnjön és ez által aránylag az ezüst is ritkasága által emelkedjék.

E két képviseleti jegy vagy ércz rendes egyensúlyának megbomlása által az arany értéke túlvág a szokásos keleten, és minthogy ilyen körülményekben aztán a hitel vagyis a papírpénz megszorodván a forgalomban veszt, és így kelendőségében fölakad a közbirtokot vagyis vagyont többé a pénz helyesen és igazán nem képviseli de nem is elegendő arra, ebből általános szükség, hiány áll be.

Minél nagyobb az érték különég az arany és ezüst között, annál jobban fogy és csökken a hitel, mert ha az arany ritkul, a papír pénz hitele is csökken az az kisebb a biztosság.

Ezen észrevételekből tehát az a következmény, hogy, ha ment akar maradni a forgalom a pénzek érték vesztésétől, és a csak esetleges meg gazdagulásoktól, az érczpénznek mindenkor meg kell tartani az arányt a tömeganyag értéke, és a kiszabott pénzegység értéke között az aza pénz annyit érjen, mint a tömeg ércz, meanyiból készült.

Igen hasznos volna, ha drágább érczből, mint a melly ezen arányban csak szorososan megáll mindenkor, pénz nem veretnék.

Magyarhonban ez ércz az ezüst, melly elég értékkel bír a ra nézve, hogy szállíthatassék, kevésbé nehézkes, de azért elég nehéz is, elég nagy tartalmu, és eléggé elosztott, hogysen hirtelen összehalmozthatassék, lefoglaltatassék és eltűnhessen.

Az ércz és mindennemű pénz célja a csere könnyítése. Az ezüst halomra csak nehezen váltható, az arany csak azért is összehalmozható, és halmoztatik, mert vészes időben könnyebben képvisel nagy tőkét, még pedig hasznót nem hajtó tőkét. Ezüstért, pénzé változtatva, aranyat, gyöngyöket meg lehetne vásárolni, és az ezüst forogna; arannyal három négy sötötöd részt is megvon az értékből.

Ezek folytán, a való érczpénzek biztositéka alatt, mellyeket az állam forgalomba bocsátott a közhitel a papír, az az a képzelt pénzeknek is értéket ad, de a csak a letett pénz lt. arany és ezüst alapján, melly így a papír táal, képviselve van, vagy az ingatlan és kijelelt és értékben egybehasonlitott áruk alapján, mellyek aztán helyettesitetnek.

E váltó jogyek aztán, minél több bizalomban részesülnek, annál könnyebb a csere; a papírpénz bősége, és annak könnyü és bizalmas forgalma alapítják meg a hitelt, és lesznek ennek mérlegei.

Igy minél jobban emelkedik a hitel annál kevésbé kerestetik ércz. Porosz országban, hol az ércz ritka, minden kis érték vagy öszlet papírral fiztetetik.

Az ezüst, mint kissé nehezebb ércz lassubb forgalmu, jobban szükségeli a pipír pénzt, de jobban is biztositja a hitelt.

De igen rosztat következtetne ezekből az, ki azt állitaná, hogy az arany pénz forgalmát el kell nyomni. A lopás mindenkor ros fogás a pénzügy kezelésében és szomoru eljárás is volna a hitel emelésére, és ez szörnü ijedséget is szülne az államban. Bármelly álladalomból is azonnal kivitetnék minden arany.

Az okos szabályoknak soha nincs rosz vizsgálata, ilyenek csak a jövendőt vezethetik.

Az érczpénznek képviseleti értéke biztositva van bel értéke által, innét van, hogy az ezüst pénzé változtatva válóságos áru. Ez azonban nem mindenkor volt így. A tizenharmadik századtól a tizennyolczadikig gyakran visszaelték a fejdelmek azon joggal, miszerint a pénzérté-

két változtatták. A mint ez beáll, és köz tudomásra jut minden élelmi szerek megdrágulnak egy időre; az érz bel becsé mindenkor megmarad, de képzelteértéke minden alkunál vagy fölemeltetik vagy leszálítatik, a minő a változás.

Ha például ma kimondatnék, a huszas csak egy tizedt ér, azon áruk, melyek azelőtt egy tizedért vétettek, most két tizedért vétethetnének. E szabály csak a rendelet előtti kötelezvényekre volna hatással, és az adósoknak a hitelezők irányában tökéletes megbukását eszközölné, mert a század osztalékot ötvenre vonná le. Tegyük föl, hogy az állam csak egy igen mérsékelt arányban volna beavatva; de épp annyit vesztené az adó bevételben, valamint más javadalmaiban ez jól kezelt államban kárpótlás nélküli veszteség, mert számszabaknak kell lenni adósainak, mint hitelezőinek.

Kényszerülve látná magát az állam két anyi adó kivételre, az az megvallani a csalást, és rendszeresíteni az egyszer gyalázatosan el követett tolvajlást,

Ha hajdan a pénzhamisító királyok boldogultak csalásaikban titokban és nagy fizetéssel és költséggel kiállított ércpénzeikkel, ma ezt már 24 óráig sem üzhethék sikerrel, a hitel azonnal eltűnne; miota köztudomás az ilyesbeni lehetlenség, azóta jobbnak tartják az álladalmak szükség idején kölcsönhöz folyamodni és papirt bocsátani forgalomba.

De azt is be kell vallani, hogy azon visszaélés a sok kölcsön vételben, mi az ezüst vagy, más ércpénz értékét igen fölül mulja, bizonyos tekintetben, következőképpen nézve az érc érték változásához hason; leszálítja a papir pénz értékét, mert hogy könnyen foroghasson, és beváltassék, kényszerülve van a pénzügy kezelő a hitelezőknek valamit engedni.

A francz és más némely ércpénzek értékének szoros megalapítása azon államokban igen emelte a hitelt, ugy anis ha az előtt az ércpénz értéke emeltetett az adósok szenvedtek; ha leszálott a hitelezők látták adósságukat kisebbedve; a következő első esetben, uzsora a másodikban bukás vala.

Jelen időnkben, mint állunk, midőn már minden elmondott, de még igen is sokat akarnak mondani, hogy a haladás embereinek tartassanak, sokat a rendszerekről, miszerint vagy uagy részben megszüntessék a most létező intézmény, vagy életbe léptessék a még nem létező vagy nem lizehető, s így a pénz használatát is némely socialisták egészen száműzni akarják.

Ezek az ércpénz helyét csere-árukkal akarják pótoltatni, melyek minden nemben meghatározva lennének értékre nézve, és e csere áruk szolgálnának más egyezkedések alapjául is; az álladalom lenne az osztó és bíráló tekintély, és biztosítva lennének a természet által. Ezen eszme alapján igen nehéz lenne azonban a sulyegyen és irány mérleg fölállítását sőt fölállítatnék a barbárság elve, mert az észszorgalom és fényezés cikkeinek nagyobb részint romlását, megbuktatását hozná magával.

A mostani pénzünk helyett más olly értékű hozatnék be, melynek értéke határozatlan, változó mert meg nem szabott lenne, mihez járul még az, hogy kül alakja ezer és ezerféle lenne. Föltehető, hogy az ilyennemű csereárukkal visszaélés visszavezetné a társaságot a közhasználatu pénz behozatalára melynek értéke aztán a természet által lenne biztosítva, és ilyen a mi pénzünk.

Ezen eszmék egyenesen azon forrásból származhatnak, melyből a tulajdonnak megtámadása, mert csak annak következményei.

Minthogy nem minden ember birtokos, könnyebbnek látszik az álom elvűeknek arra törekedni, hogy ki se legyen, mint hogy szorgalmas munka után az lehessen. Több ember hajlandó a tőkeelemet elnyomni, mint annak szerzésére munka által törekedni.

A lomhaság tehetlenség sugallta tulságos szocialista elvek csak anarchiai eszmék. És ha az álladalom sárba szórna az ércpénzeket, azok kik legjobban tapsolnának, a fölszedésben sem lennének utolsók.

Afrikai hírnök.

Uj és érdekes közlemények a nép mindennapi, de még kevésbé ismeretes életéből.

(Folytatás.)

A katonai népség Afrikában két osztályra szakad, a telepítvényes honosítottakra, és a francz ezredkére. A honosok azok, kik Afrika földére születtek, és kik azt soha el nem hagyják, mint például a lovasvadászok a spáhik (rendes lovagok) a zuavok, az az idegen sergek, a gyalog afrikai vadászok. A francz ezredék, lovasok és gyalogok t. i. azok, kiket a francz minster koronkint kiállít, és más helyekre helyettesít. Mind ezekből valódi hasznavehető egyének s polgárok képezhetnek.

Minden testületnek meg vannak különös tulajdonai, tehetségei. Így a gyalog vadász kitünteti magát hanyagsága, vakmerőségig terjedő bátorsága által; de erényei nem igen szigorúak. Szereti a vigalmat, a jó bort, tánczot és gyomrát. Gyakran esik büntetés alá, igen sokszor hasztalan számít a beállandó harcra, melytől a büntetés alól menteni Játéknak is könnyen átengedi magát, ha mindenét veszti is, de szenvedélyét kielégíti.

A kabylok nem utolsó földművesek nemcsak, hanem takácsok, fegyvergyártók, és lőpor-készítők. Készítnek még pedig elég jó vészkat kovácsolnak kardokat vagy fliszát, melyeknek keménységük dicséretes. Flissza nevet azon helytől nyerték, hol leginkább készülnek. Gabna kereskedésben annyiban ügyesek, minthogy bő években sirokba assák el azt, szűk években hihetlen drága pénzen adják el.

A sikon lakó arabok született lókereskedők és baromorvosok. A vándor életnek nagy kedvelői. Sokszor magvásárolnak a francz tisztoktól olly lovakat melyeket ezek gyógyithatlan hibával megrongáltaknak lenni állítanak; hat hó mulva azonban vissza hozzák azokat az arabok olly ép állapotban, hogy harcra is biztosan vihetni, és azért visszavásárolják tőlök ezeket 150—200 frankon, holott elébb 20—30 frankért adták el.

Hitszegőbb, egyelőhen használhatlanabb nincs ismét az arabnál: megcsalná apját hogy csekélységet nyerhessen.

Az egyesek ragadmányi vágya teszi lehetlenné a nagyobb kereskedés létesíthetését. Egy nem hisz más társának, nincs kölcsönös bizalom alap, inkább elásza mindenki pénzét, hogy sem kámatozásba fektetne. Ritka eset már az is, miden némely gazdagabb egyén fizetési ügynökének valamely öszletet küld a távol olesó vidékre, hogy ott marhát vásároljon számára.

Csak ekkor derülend föl örömmappa és boldogabb ideje e népnek, ha a francz telepítvényesek némi műveltségből eredt bizalmat beléjük öntve a bátorság szellemé megszállandja az ügyéségekben. Akkor kelend ki a pénz a rejtekekből, hova a fősvény kezek századok óta elrejtették.

Különös gyöngesége az arabnak, mindenütt és mindenkor elsánczolni, magát egy hazugság mögé, az arab épp olly bizalmatlan minden kérdés iránt, mint a róka a hurok iránt. Nem engedi meg, hogy egy őszinte kérdést tehessen az ember eme vagy ama lépésnek irányá tekintetében. Ó mindég azt hiszi, hogy körülményeibe akarunk jutni és azokat kifürkészni; tehát jól kiválaszta a kigondolt feleletet, mely csalhatlanul tévutra vezet az idegent.

Sokat emlegetik szinte az arab nagylelkűséget, pedig vajmi kiszámított ez, és csak ott adakozó ó, hol bizonyos érdeke kívánja.

Legyen az köz vagy főnök arab de soha nem ajándékoz semmit, hacsak különös érdeke nem kívánja az áldozatot. Mi az előfordult nagy ajándokokat illeti, azokról könnyű a magyarázat.

Ha valamely arab főnök, kényszerítve van valamely tekintélyes személynek ajándokot nyújtani hódolása alkalmával, a család már igen kiszámolja az érte nyerendő kárpótlást.

Az ajándékozót megteszi mindenkor lépéseit, melyek biztosítják nem csak tett költségeinek hanem ezen fölül még nyereségnek megszerzésére is.

Azon nagylelkűségek, melyek talán elején az idegent elvakíthatják kevés idő alatt, ha megismerkedik a szokásokkal — mindennapi kiszámított egyszerű csere tényeknek elismertetők. A kevésbé gyakorlottak talán szűkebb adakozók, félnek valamit is kockáztatni; de vannak ám számos igen jó számítók is, kik jobbra balra osztják az ajándékot, és miért? mert ez bizonyos nyereszkesedés.

Az arabok szegény vagy tehetős kabylok igen gógősek. A legszegényebbek köztök valódi Diogenesek. Eredj oda, és lenéznek, de kezök soha nem téveszti el az alamizna kérést. De légy mondom bármínő ruhában vagy állapotban, és ő lenéz.

Im egy példa, melyből eléggé kiviláglik a mondottak valósága. Ugy adjuk elé, mint midőn az illető két barát beszélget.

Misszergkinben időzéseinkor kimentem kutyákkal vadászni. társul egy spahi ezredbeli barátomat hitam. Egész regen szaladoztunk a nélkül, pogy jó zsakmányra szent tehetünh volna, és visszatértünk már egy darabra ürestariznyával fáradt lábakkal, de sem egy fogoly, sem egy nyul sem egy pacsirta nem térhelte tarisnyánkat.

Jól lövő barátom már kétségbe esett. Ó minden bokrot, minden vetést minden mocsárt megkerese, mit én mint kevésbé szenvedélyes csak nevetek.

Már hátunkra vetők fegyvereinket s vigasztalódni kezdünk, midőn egy dombfelé haladva egy pásztort látánk, ki botjával, kezével és öltönyével hívó jeleket ada a közeledésre.

Ah! mondá barátom, legalább kisüthetem fegyverem, én megyek, ott bizonyos legalább egy nyul. Jer.

— Már barátom én nem megyek, alig lélekzem, majd elhalok szomjan; csak épp annyi erőm van, hogy haza mehetek Eredjén megvárak.

— Hihetőleg egy fogoly csapat, melyet nekünk mutatni akar, jer mind lelőjük.

— Ne öld meg mind, csak a felét.

Barátom távozott, és mászott föl, csúsztott a békasó köveken, talán vért és vizet izzadott míg a pásztorhoz ért, láttam barátomat nagy vigyázattal közeledni a beduinhoz mintha legalább, is nyul fekhelyéhez közelednék.

De nagy csodálkozásomra rövid beszéd után hátat fordít barátom a pásztornak és visszatér felém Ismét haragosabb volt.

— Mi a manót műveltél ott? kérdém.

— Csak azt barátom felelé szitkozódás közben, hogy ott vad nincs.

— Tehát mit mondott, mit akart a nyomorult?

— Kinyújtá ijesztő piszkos kezét, kis ujját hüvelykéhez csatolá, és azt mondá, nevetés nélkül: At in i sem ma (adj egy szíppantás burót.) És ime ezért hívott oda.

— És te nem ütötöd a földhöz?

— Nem ment karom is elbámult. Szerencsére nem tehettem volna egyebet mint agyonlőni, de sajnálnám lőporomat rávesztegetni.

Ez eset kármentesített a ros vadászatért, és földiditá barátimat.

Es ilyen az arab mtnd, inkább elhívna száz mértföldre magához, mint egy lépést tenne hozzánk.

Apróságok.

Vissza ne ijedjenek polgártársak! hogy most, m. d. n. már eldönti valahol hadseregünk azt: le! z-e vagy nem lesz „egy szabad Magyarhon,“ — s ne ijedjenek vissza, hogy ilyenkor apróságokról írunk. —

Engedjék meg inkább jó humorral apróságoknak neveznünk a camarilla majdan bekövetkezendő végenyését. — Mert barátim! ha apróságnak tekinté egy hűtlen ház — mely a nép kegyelméből hivaték az állodalom szolgáinak élére — ezen népet, pokolbeli gépezettel demoralizált saját fiai által, ebkint lelövődöztetni; — ha azon ház, sbirei — s bakóival, apróságnak vevé, a népek egymásrai uszítása által, a szabadságot — ezen istenadta természeti jogot — ármányosan lemészároltatni; — ha azon ház — s hóhérjai előtt apróság a hitszegés, apróság minden égbekiáltó merények véghezvitele: — úgy apróságnak k — e — 11 lenni másfelől, ha azon ház, nátiójával együtt, önön galádságainak örvényébe sajátkezüleg belesodortatandik, hol belefalása ismét apróság leend!

* Sok észficzamító, elmetompító bölcstelen szoriteszt meg tudja isten mit szoritottak szegény csak ugyan nagy szoriteszbe volt koponyámba midőn ez — o szerencsétlen gondolat! — az u. n. bölcészeti tudományok tanulására adá magát. — Szerencsétlen egy gondolat volt bizé. — Mit azonban csak Marciusban kezdtem in excellentia felfogni, mert bizony előbb, bölcsöm óta, egyebet felfogni nem is engedtek mint azt, mi józan gondolkodást elő nem idézhete, vagy is minek semmi gondolkodást előidézni kelle. —

Igy szólt minap hozzám egy a kaiserliche königliche österreichische Filkó-Zófia-t, akarám mondani pseudo Filozófiát „cum prima eminentia“ végzett uri ember, kit csak a martiusi események tettek radicállá; — eként végezvén ebadtázását a szellemnyirbáló Censura-Collegium s minden schwarzgelb corporatio ellen:

Ennek ellenére még sem gondolná ön, hogy még most is hódolok ama észficzamító Filkó-Zófiából egy témácskának. S ez következő: „e világ nem a legökéletesb minden lehető világok közül.“ —

O igaz, igaz, százezerszer igaz, mondám én is, — Ott a példa. Ott Bécs. Ott a tökély. Uralg még egy „névai nyerítő szörny“ — egy nép: gyilkos IV. Fridrik Vilmos — egy lazaroni olasz király — s mellettök egy sereg ex agentibus diaboli!

Ez ellen ugyan a regenerált österreichische Polizei hatalmasan prótéstálna, ha az antecedentiákat értenéd. De értsd azon tökély még mindig tökélesedés után nyerítő consequentiát, az az: légy meg yőződve arról hogy Bécsnek mostani állapota, a rozsz (?) martiusi majusi s octoberi napok irányában tökéletes ugyan, de még sem olly tökéletes, minő ma hónap. ex dei gratia, lenni akarna; prédikáld ezt: és füledbe sughatom eleve, hogy spiczlinok vagy praedestinálva a „treuer Anhängerek“ aranyosított könyvébe.

* Egy francziaul, nem tudó a Latour nevet Lato“nak olvasá. És a Meisternek önkénytelenül is reá kelle mondani a benét. Lám! hogy a kutya is kezd már a maeskával egy zsákba öszszeférni!

* Csak, hijába! a mi valósulni akar, azt practice is, theoretice is ki tudja calculálgatni az ember — ha ember. —

Exempli causa. — Ezen tételt: „ha vékony ágra kapaszkodol ostoba vagy s meg kell buknod —“

in theoria ezen szóval: „Dünn—ast—,ia“ helyesebben írva „Dyn—ast—ia“ bizonyítom be.

Practice pedig eként: hogy egy bizonyos dynastia rozsz fába vágta a fejszét; oszténg nagy trémába jött; — de ismét couragét kapott, s hogy a tölgyfára juthasson, honnan bombardirozni — szándékolt, szolgálandó lépcsőül egyet vágatott a tölgybe, s néhány perczre csak ugyan fel is jutott. De megjött a kellő szél, és futt hatalmasan, hogy a felkupaszkodott non ens „Din—ast—ia“ a szomszéd fához — mely azonban Si-

beria szeleinek kiteve vala — csapatott, s hevenyében csak egy ághoz kapaszkodni tudá, melyről azonnal le is esedett, ha alólról szuronyok nem tarták némileg fel, de ezek, melyek védszerű válaszattak, védelem helyett annyira szopták az ugy is haldokló felhen volt kapasztványt, hogy ez még esengett, miszerint alóla a szuronytámaszok elvették, és elhajtá őt a nagy tölgyfa szele oda, hol számára rég készült jó kalitka — az enyészet torkába mi annál könnyebben sikerült, mivel az említett szuronyosok végre magok is restellen kezdék, hogy ők is vannak a vészthozó szeleknek kiteve, kik is higadtabban megfontolván, hogy bizony kár volt már előbb is a tölgyfára nem kérezkedni, hogy bizony balgafagság volt, ott len nállani, holmi tőkfilkó s zsofka mamakért, és magát „für Nichts und wieder nichts“ üldöztetni — végre is fel — a tölgyfára jutottak, honnan származtak, és övéik — által pirongatva ugyan, de mint okultak kegyelemmel fogadtatának. — És behegedt a tölgyfa sebhelye, és gyarapodott, és élvezte lombjainak árnyát a fénylő nap alatt. Ha pedig az önkény közel fája siberiai Foljait csak mocczaatata: tölgyfánkról meleg szelek küldeményeztettek, s el lón olvasztva a jégalap, honnan az ellen fivatott, s elterjed idővel a melegség, a józan szellem a fagypontjégtorlaszlokig!

Vékony ágra kapaszkodtál: Din—ast—,ia! Szuronyaid alatt még inkább megbukol; s követ majd Russia!

* Egy köpenyforgató nagy zavarba jött, minő czimet adjon ezental a győztes (?), s új fényvel környedezett (!) — a népek boldogítására ujobban alyai gondoskókást tanusított (!!) u. n. dynastiának; mivel ez különleg s egyetemben új babér koszorút fonatott magának küls s bensőleg „nagy“ — nak nevezendő fejére?

Erre ugyan könnyen leheté válaszolnom, mivel az u. n. dynastia, előbbi rőfös czimjeivel olly pusztán meg nem elégedhetik, a nélkül, hogy a spēkelés ki ne maradjon mely ugyan az időjelek által ugy van égre írva:

„Czala szlavna dynastia!

„En tuto nika.“

Ez alatt az új czimer:

Jobbról: Jelasich karöltve Zsobri — s Angyal Bandival. —

Alirat: „Der kecke Ban, mein lieber Retter und Vorfahrer.

Balról: Egy hyena az Ármánnyal karonfogva, mely utóbbi egy tőkfilkót a felkőzépre hajint, hol az korona gyanánt díszlik.

Alirat: Unsere Allerhöchsten Mittel. —

A középken: Egy bakó, kinek kezét szoritja Vindischgrätz, ez utóbbi pedig véletlenségből nyáj helyett, egy embercsoportba kartácsoltat.

Alirat: That nichts. To lem: Missverständnis. Jag das Gesindel in Käfig. —

„Justitia regnorum fundamentum!“ Az egész felett egy schwarzgelb szalag paradiroz, mellyen, mint egy 2ik (Nagy Constantinak, ezek tündöklenek ujmutatásul:

„Sub hoc signo vinees.“ (Ki merne ezen kételkedni?!) —

Napi események.

Furcsa az, midőn némelyek agyába új eszméket akarnak beoltani, de azt is akarják, hogy azok ott minden ápolás nélkül egyszerre virítsanak is, kivált hozzá kell tennünk azt is, hogy ezen eszmék olyanok, mellyek közel rokonságban állanak azzal, mitől azon agy teljes életében irtózott.

Olvasóink itt az e lapokban már említett mislyei kihágó nemzet öröket képzeljék. De egész vidékünkön is kiüthetne ilyen és nagyobb revolte, ha türetnék némely lázító.

E pulya tót nép közt kimondatott az, hogy nemzetöröknek kell lenniök.

Ezen szolgálát természetesen fegyverrel kezeltetik. Ok tehát valóságos katonáskodásnak képzelték, a mint is a fegyvertől úgy félnek mint ördög a szentelt víztől, a katonáskodás pedig, minthogy azt műveletlensége állapotában magasb szempontból nem nézte, de nem is nézhette, valóságos számkivetés volt előtte.

Ha tehát a nemzet őri szolgálátot is így tekintette, pedig így is tekintette, nem kellett volna e minden uton módon fölvilágosítására törekedni, hogy a nemesebb érzés fölkelte benne, legalább más haszontalan embereknek hitelt nem adott volna.

De bezzeg ott volt ám a titkosan ellenünk működő, maga sem tudja miért royalista néhány egyén, ez csak pár szót szólott, és szegény műveletlen tót népünk a kicsinhitő csak azt vártahogy leigya magát, és elkezdett rakoncátlan, kodni.

Közbe vetőleg mondjuk, hogy a nagy városi embereknek fogalmuk sincs arról, mi könnyen eljut e tájra is a még legkisebb hír is.

De csak az kellett tehát, hogy jó kifogást hallhassanak és készen volt az ellenszegülés. A süker természetesen neveltséges lehetett csak, mert semmi alapra fektetve nem volt. Egy két garázda részeg akorcsmában öszetört ablakot ajtót midőn például a táborba ment a szomszéd faluba gyakorlás és esküvés miatt, má sik akorcsmásos hadját kergette ki a házból, a harmadik azt lármázta, hogy neki senki sem parancsol, vagy nótákat daloltak az urak ellen (ezt kősző nhetjük a Gács földön történt eljárásnak, mert onnét szivárgott át, midőn az urak fejét Metternich fizette) szép énekszó közt tettek egy pár száz forint adósságot is, és a mint illy buta emberektől mást várni sem lehetett, az intő tisztokra nyelveiket nyujtogatták illetlenkedtek is.

És mi volt anna kifogás? semmi egyéb mint a tudatlanság, mint a föl nem világosítás és — részegség. Vagy két nyomoru polyák még azt is mesélte nekik, hogy mert az urakhoz és országhoz állottak, mind elvesznek, de ha ellenség jó csak álljanak két oldalt, és tartsák a fehér kendőt, nem leend bajok. Adj lomhának puha széket, és bizonyosan leülend. Mind minden faluban van egy két nyughatatlanabb vérü egyén úgy itt is találkoztott, és meg lón a kihágás, egyéb semmi. Szerencse még hogy a tisztok igen megijedvén kapdostak mindgyárt fűhöz fához, és vége lón a porjárának.

Csak élíne mindennek azonnal és nincs baj, ha van bátorság.

Városunkban a lengyelek a jó szomszédok azt lehetne mondani csak ugy hemzsegnek minduntalan jó egy egy jó szálitmány, soknak fegyvere is van, de elhatározott akarat szeméből minde-
niknek néz ki.

Tegnap előtt ismét 38 kiszolgált huszár jelent meg városunkban Lemberg tájáról, de kik ismét fölesaptak, és szolgálni fognak most a hazának.

Szinte sokat beszélnek itt egy huszárnak (örmester volt, de már hádnagy) kalandos megérkeztről, ki ugyanis a szökésen kapatván már fogva kísértetett a tartomány beljébe miután már egy büntetést ki állott, azonban sikerült szegénynek ekkor is elillanni és lengyel urak és becsületes emberek, segelmével hazánk határaiba visszalépni. Emlit löbb lengyel emberbarátot ki a mellékutakra személyesen, de különösen a határfelé egy gróf majd 4 óra hoztant kísérte gyalog ez utakon, míg a magyar határra átlépett.

Egy Panorama-mutatvány is van alakulóban, melly mint értesültünk Prága lövöldöztetését majusban, és a nagy bécsi torlaszt is tartalmazandja. — Bár magát a jó királyt, ki e városokat gyujtogattatja, láthatnók már Panorámában. vagy . . . .

